

Adroddiad Blynyddol Cydraddoldeb

2019/20

www.gwynedd.llyw.cymru

Pwrpas yr Adroddiad

Ym mis Mawrth 2016 cyhoeddodd y Cyngor ei Gynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2016-20 er mwyn lleihau anghydraddoldeb rhwng pobl sydd hefo nodweddion cydraddoldeb a gweddill y gymdeithas. Y nodweddion yna ydi:

- Oedran
- Ailbennu rhywedd
- Rhyw
- Hil (cynnwys tarddiad ethnig neu genedlaethol, lliw neu genedligrwydd)
- Anabledd
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Cyfeiriadedd rhywiol
- Crefydd neu gred – gan gynnwys diffyg cred
- Priodas a phartneriaeth sifil

(Deddf Cydraddoldeb 2010)

Yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol nododd y Cyngor y pedwar amcan y mae am weithio tuag atynt dros y pedair blynedd nesaf. Ychwanegwyd un pellach yn Adroddiad Blynyddol 2018-219 oherwydd bod tystiolaeth leol yn dangos fod o'n rhywbeth oedd angen gweithio arno ymhellach.

- Gwella ein trefniadau i ganfod a defnyddio barn pobl sy'n rhannu nodweddion cydraddoldeb
- Gwella ein trefniadau asesu effaith cydraddoldeb
- Creu amgylchiadau i bobl o wahanol gefndiroedd i gynrychioli pobl Gwynedd trwy sefyll etholiad i fod yn aelod etholedig
- Adnabod unrhyw wahaniaethau cyflogaeth a thâl a gweithredu i'w lleihau.
- Gwella ein darpariaeth gwybodaeth ar gyfer pobl sydd ddim yn defnyddio Cymraeg na Saesneg fel iaith gyntaf neu sydd angen dogfennau mewn fformat gwahanol (ychwanegwyd yn Adroddiad Blynyddol 2018-19).

Yn amlwg, bwriad yr Adroddiad Blynyddol yw nodi'r hyn sydd wedi ei wneud dros y flwyddyn dan sylw. Ond y tro hyn mae'r Adroddiad yma, fel yr olaf i Gynllun Cydraddoldeb 2016-20, yn edrych yn ôl ar y gwaith sydd wedi ei gyflawni ar yr Amcanion yn ystod oes y Cynllun. Mae hefyd yn adnabod y berthynas hefo Cynllun 2020-24.

Dechreuodd y Clo Mawr oherwydd Covid-19 yn ystod pythefnos diwethaf cyfnod y cynllun. Nid oedd felly'n ffactor dylanwadol ar y cynllun gweithredu. Mi fydd wrth gwrs yn cael effaith ar Gynllun 2020-24 ac mae'n angenrheidiol edrych yn ofalus ar ein Hamcanion a'u Cynlluniau Gweithredu a'u haddasu yn ôl yr angen.

Cynllun Gweithredu

Amcan 1

Gwella ein trefniadau i ganfod a defnyddio barn pobl sy'n rhannu nodweddion Cydraddoldeb

Beth oedd y Cyngor wedi addo ei wneud yn ystod 2016-20?	Beth yw'r amserlen?
1.1 Cryfhau cyswllt y Cyngor gyda grwpiau penodol a sefydlu grŵp craidd cydraddoldeb. Rhannu'r wybodaeth a ddaw o'r grŵp drwy'r Cyngor.	2016-17
1.2 Rhannu gwybodaeth o ymarferiadau casglu barn ar fewnrwyd y Cyngor fel ei fod ar gael i bawb. (Ystyriaeth bellach i'w roi i ganfod y cyfrwng gorau)	Parhaus
1.3 Cryfhau'r elfen cydraddoldeb yn y Llawlyfr Ymgysylltu ar sail ymarfer dda er mwyn sicrhau fod gwasanaethau yn cael eu hatgoffa o'r budd sy'n dod o dderbyn barn pobl hefo nodweddion cydraddoldeb, yn ogystal â'r ddyletswydd i wneud hynny.	2016-17
Beth sydd wedi digwydd yn ystod 2019-20?	
<p>1.1 Cwblhawyd y pwynt gweithredu yn ystod 2016-27. Parhaodd y Grŵp Craidd Cydraddoldeb i gyfarfod yn ystod 2019-20 gan ganolbwyntio ar roi mewnbwn ar gyfer y Cynllun Cydraddoldeb 2020-24 a'r Cynllun Gweithredu. Mae hyn wedi ein caniatáu i adnabod rhwystrau a gwybodaeth na fyddem wedi eu hadnabod fel arall er mwyn eu cyfarch yn y Cynllun neu fel arall.</p> <p>1.2 Gwybodaeth yn cael ei rannu ar fewnrwyd y Cyngor sydd wedi cael ei ddefnyddio i wella penderfyniadau trwy hysbysu ein hasesiadau effaith cydraddoldeb.</p> <p>1.3 Cwblhawyd yn 2016-17.</p>	

Beth ddigwyddodd yn ystod y cyfnod y Cynllun a beth yw'r berthynas â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24?

1.1 Sefydlwyd y Grŵp Craidd Cydraddoldeb, sy'n cynnwys cynrychiolwyr mudiadau sy'n cefnogi gwahanol nodweddion cydraddoldeb, er mwyn rhoi mewnbwn arbenigol i waith y Cyngor. Eu prif waith fu rhoi mewnbwn i'r Swyddog Cydraddoldeb ar amrywiol rannau o'i gwaith e.e. yr wybodaeth ar y fewnrwyd, trefn asesu effaith cydraddoldeb a'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd. Bydd eu gwaith yn parhau i'r cyfnod nesaf gyda'r gobaiith o ehangu a chryfhau a defnyddio eu harbenigedd wrth weithredu ar yr amcanion. Wedi dweud hynny, ein bwriad yw ehangu'r ystod o farn rydym yn ei dderbyn, gan gynnwys pobl sydd ddim fel arfer yn cymryd rhan mewn grwpiau o'r fath, na hyd yn oed ymgynghoriadau'r Cyngor. Mae hyn er mwyn cael darlun llawn o ddyheadau pobl er mwyn gwella ein gwasanaethau (Amcan 1 y Cynllun newydd).

1.2 Rhannwyd y brif wybodaeth ond rydym yn ymwybodol fod angen parhau i wella ein trefniadau a'u gwneud yn fwy cyraeddadwy i'r gwasanaethau. Bydd hyn yn eu galluogi i ddarparu asesiadau effaith cydraddoldeb mwy cadarn er mwyn sicrhau penderfyniadau gwell. Bwriedir hefyd osgoi dyblygu, sy'n achosi i gyfranwyr flino ar y broses (Amcan 2 y Cynllun newydd).

1.3 Newidiwyd y llawlyfr yn 2017-18 er mwyn annog rheolwyr i ystyried anghenion pobl hefo amrywiol nodweddion gwarchodedig i wella siawns pawb o gael llais. Mae'r Tîm Ymgysylltu wedi bod yn rhagweithiol yn ystod y cyfnod i sicrhau mewnbwn amrywiol o fewn ymgysylltiadau ac ymgynghoriadau. Bydd ystyried y math o gyngor sy'n cael ei roi i staff yn rhan anorfod o'r ymateb i'r ymgysylltiad hefo'r cyhoedd a staff yn y Cynllun newydd (Amcan 2).

Amcan 2 Gwella ein trefniadau asesu effaith cydraddoldeb		
Beth oedd y Cyngor wedi addo ei wneud yn ystod 2016-20?		Beth yw'r amserlen?
2.1 Rhoi cymorth a hyfforddiant i swyddogion i sicrhau fod ganddynt wybodaeth am eu dyletswydd tuag at bobl gyda nodweddion cydraddoldeb. Dylai hyn gynnwys sicrhau fod asesiadau effaith yn rhan o ddatblygiad unrhyw bolisi, prosiect neu weithdrefn cyn gwneud unrhyw benderfyniadau.		Parhaus
2.2 Sicrhau fod y negeseuon sy'n dod o geisio mewnbwn grwpiau ac unigolion â nodweddion gwarchoddedig yn cael eu rhannu drwy'r Cyngor ar gyfer eu cynnwys mewn asesiadau effaith.		Parhaus
Beth sydd wedi digwydd yn ystod 2019-20?		
2.1. Mae'r Swyddog Polisi a Chydraddoldeb wedi parhau i addysgu swyddogion ynglŷn â'r dyletswyddau mewn amryw ffyrdd, drwy siarad hefo unigolion, mynychu grwpiau tîm a thimau rheoli. Mae staff wedi bod yn werthfawrogol o hyn a dweud eu bod wedi deall yn well sut i ystyried hawliau pobl hefo nodweddion gwarchoddedig. Yn anffodus roedd y nifer o staff a wnaeth yr e-fodiwl cydraddoldeb yn isel yn ystod y flwyddyn felly byddwn yn edrych ar sut rydym yn hyfforddi yn y maes.		
2.2 Mae'r Swyddog Polisi a Chydraddoldeb wedi annog swyddogion, wrth roi cymorth iddynt i wneud yr asesiadau, i ddefnyddio amryw o ffynonellau fel gwybodaeth wrth wneud asesiadau effaith cydraddoldeb er mwyn gwella'r deilliant.		
Beth ddigwyddodd yn ystod y cyfnod y Cynllun a beth yw'r berthynas â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24?		
2.1 Mae ein trefniadau asesu effaith wedi eu cryfhau yn ystod y pedair blynedd trwy fireinio'r canllawiau a sicrhau dealltwriaeth o'r angen, sydd wedi arwain at fwy o asesiadau'n dod heibio'r Swyddog Polisi a Chydraddoldeb. Rydym yn arbennig wedi cryfhau ein bwriadau o amgylch gosod cyllideb y Cyngor mewn cyfnod anodd. Wrth gwrs mae'r gwaith yn barhaol ac mae Amcan 3 yn y Cynllun newydd yn ymwneud â gwella ein trefn Asesiadau		

Effaith Cydraddoldeb. Adnabuwyd fod angen ail-ymweld a'n hyfforddiant yn y maes ac mae Amcan 1 yn ymwneud â darparu amrywiaeth o hyfforddiant addas o safon uchel gan ddefnyddio amryw o ddulliau.

2.2. Mae'r wybodaeth wedi ei ddefnyddio fel tystiolaeth wrth wneud asesiadau effaith ond mae mwy o waith i'w wneud i annog hynny. Mae adnabod a darparu dulliau amrywiol o rannu'r wybodaeth o ymgysylltiadau ac ymgynghoriadau sy'n addas ar gyfer swyddogion ac yn arwain at sicrhau penderfyniadau da yn ymddangos yn Amcan 2 a 3 y Cynllun Cydraddoldeb newydd.

Amcan 3

Creu'r amgylchiadau i bobl o wahanol gefndiroedd i gynrychioli pobl Gwynedd trwy sefyll etholiad i fod yn aelod etholedig.

Beth fydd y Cyngor yn ei wneud yn ystod 2016-20?	Beth yw'r amserlen?
3.1 Cynnal arolwg lleol i adnabod yr elfennau sy'n rhwystr i unigolion rhag sefyll etholiad i fod yn gynghorydd lleol	2016/17 – 2017-18
3.2 Gweithredu (lle'n bosib) ar ganlyniadau'r uchod i symud rhwystrau	2016/17 – 2017-18
3.3 Amrywiol ddulliau i godi ymwybyddiaeth pobl Gwynedd o ddemocratiaeth a'r cyfleoedd i gynrychioli fel cynghorydd lleol	2016/17 – 2017-18
Beth sydd wedi digwydd yn ystod 2019-20?	
3.1 Cwblhawyd yn ystod blynyddoedd 2016/17 – 2017-18	
3.2 Cwblhawyd yn ystod blynyddoedd 2016/17 – 2017-18	
3.3 Cwblhawyd yn ystod blynyddoedd 2016/17 – 2017-18	
Beth ddigwyddodd yn ystod y cyfnod y Cynllun a beth yw'r berthynas â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24?	
<p>Gweithredwyd ar cynllun gweithredu 3 yma ar gychwyn cyfnod y Cynllun cyn Etholiadau Llywodraeth Leol 2017. Mae 'n anodd adnabod os yw'r gwaith wedi dwyn ffrwyth gan nad yw'n gyfreithiol i ni holi am nodweddion gwarchoddedig y rhai sy'n sefyll mewn etholiad ond rydym yn sicr wedi adnabod ei fod yn waith hirdymor. Un o'r gwersi a ddysgwyd oedd bod angen paratoi ddigon ymlaen llaw fel bo modd ymgysylltu gyda grwpiau cymunedol flwyddyn neu ddwy cyn etholiad, yn hytrach nag ychydig fisoedd cyn hynny. Felly, rydym eisoes wedi dechrau meddwl am hybu amrywiaeth ar gyfer y cylch etholiadol nesaf ac i'r dyfodol yn y tymor hwy a bydd hyn yn derbyn sylw fel rhan o waith dydd i ddydd hirdymor y Gwasanaeth Democratiaeth.</p>	

Amcan 4

Adnabod unrhyw wahaniaethau cyflogaeth a thâl a gweithredu i'w lleihau

Beth mae'r Cyngor am ei wneud yn ystod 2016-20?	Beth yw'r amserlen?
4.1 Ymgyrch i lenwi bylchau yn y data nodweddion cydraddoldeb	Cychwyn ym Mehefin 2016
4.2 Cwblhau awdit tâl	2016/17 – 2019/20.
4.3 Gweithredu ar sail y dystiolaeth o'r awdit tâl ac unrhyw wybodaeth berthnasol arall	2016/17 – 2019/20
Beth ddigwyddodd yn ystod 2019-20?	
<p>4.1 Mae'r nifer yr aelodau staff sydd wedi cwblhau'r holiadur ar ei newydd wedd (wedi ei newid yn 2017-18) yn parhau yn isel ac, er bu gwaith yn mynd rhagddo i annog staff i'w lenwi wrth iddynt ddechrau defnyddio'r system hunan wasanaeth.</p> <p>4.2 Wedi ei gwblhau eisoes (2016-17)</p> <p>4.3 Mae Blaenoriaeth Gwella 3 yng Nghynllun y Cyngor, sef Lleihau Anghydraddoldeb yn y Sir, yn cynnwys y prosiect Merched mewn Arweinyddiaeth. Mae'r prosiect yn hybu'r nifer o ferched sy'n ymgeisio ac yn cyrraedd swyddi uwch o fewn y Cyngor trwy adolygu'r amodau a'r amgylchedd gwaith. Mae'r Cyngor yn cydnabod fod y nifer o ferched sy'n cyflawni swyddogaeth reolaethol o fewn y Cyngor yn anghymesur â rhaniad o fewn y gweithlu cyfan h.y. 70% yn ferched a 30% yn ddynion, er i'r awdit tâl diweddar ddangos nad oes yna fylchau cyflog cyfartal.</p>	
Beth ddigwyddodd yn ystod y cyfnod y Cynllun a beth yw'r berthynas â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24?	
4.1 Roedd ein holiadur monitro staff wedi dyddio ac nid oedd yn gofyn y cwestiynau cywir am rai nodweddion, yn arbennig crefydd. Mae holiadur newydd sydd yn ateb yr angen yn well yn awr yn fyw. Cyhoeddwyd negeseuon amrywiol yn pwysleisio'r angen i'w gwblhau er mwyn cael	

ffigyrau gwerth chweil i weithredu arnynt, er, wrth gwrs, nid oes gan y Cyngor yr hawl i fynnu ymateb. Dan yr amgylchiadau, mae'n anorffod fod y nifer sydd wedi ei gwblhau hyd yma yn sylweddol is nag oedd yn flaenorol. Wedi dweud hynny, rhaid cofio fod yr wybodaeth rydym yn ei gasglu erbyn hyn yn ateb ein dyletswydd dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn llawer gwell. Mae hyrwyddo'r holiadur er mwyn i ni gael ffigyrau gwell yn y Cynllun newydd (Amcan 4). Bydd yr ymgysylltu (Amcan 2) hefyd yn rhoi gwybodaeth am rwystrau i ni gan ddarparu tystiolaeth ar sut i weithredu ymhellach i wella amrywiaeth ein gweithlu.

4.2 Cwblhawyd yr awdit tâl, oedd yn dangos nad oedd yna fylchau cyflog cyfartal rhwng dynion a merched yn strwythur cyflogau'r Cyngor. Adnabuwyd bryd hynny y gallai fod yn fuddiol i'r Cyngor gynnal awdit tâl ar rai o'r nodweddion gwarchoddedig eraill (fel anabledd neu hil). Nid oedd hynny yn bosib ar y pryd o ganlyniad i ansawdd y data, ond gobeithir y gellir datblygu'r gallu i gynnal awdit o'r fath dros gyfnod y Cynllun Cydraddoldeb newydd (Amcan 4).

4.3 Mae'r prosiect Merched mewn Arweinyddiaeth wedi ei sefydlu, gweler uchod. Mae gweithredu ar y canfyddiadau yn parhau i fod yn greiddiol er mwyn cryfhau amrywiaeth ein gweithlu ac yn ymddangos yn Amcan 4 y Cynllun newydd

Amcan 5

Gwella ein darpariaeth gwybodaeth ar gyfer pobl sydd ddim yn defnyddio Cymraeg na Saesneg fel iaith gyntaf neu sydd angen dogfennau mewn fformat gwahanol

Beth mae'r Cyngor am ei wneud yn ystod 2016-20 (yr Amcan yma wedi ei ychwanegu yn 2018-19)?

Beth yw'r amserlen?

5.1 Ymgysylltu hefo'r Grŵp Craidd Cydraddoldeb a grwpiau eraill perthnasol i adnabod yr angen mwyaf

parhaol

5.2 Gweithredu ar yr hyn a ddywedir, os yn bosib

parhaol

Beth ddigwyddodd yn ystod 2019-20?

5.1 Rydym wedi adnabod yr angen i ddarparu gwybodaeth mewn fformat hawdd i'w ddarllen ac wedi gweithredu ar hynny. Mae angen gwaith pellach er mwyn adnabod a chadarnhau maint yr angen ar gyfer amrywiol ddulliau o gyfathrebu eraill o fewn y sir.

5.2 Mae angen gwaith pellach er mwyn adnabod y meysydd sydd angen gweithredu arnynt

Beth ddigwyddodd yn ystod y cyfnod y Cynllun a beth yw'r berthynas â Chynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-24?

5.1 Digwyddodd cryn waith ymchwil er mwyn adnabod gwahanol ddulliau a gweld beth oedd anghenion penodol o fewn y sir ond nid yw'r darlun yn glir. Er nad oes Amcan penodol yn y cynllun newydd am y pwnc yma disgwylir y byddwn yn casglu gwybodaeth i lenwi'r bwlch hefo ymgynghori sy'n digwydd yn Amcan 2.

5.2 Nid oedd yn bosib gwneud llawer o weithredu strategol yn y maes yma oherwydd diffyg gwybodaeth ond bydd y gwaith ymgysylltu yn y Cynllun newydd yn fan cychwyn i ni allu sicrhau darpariaeth addas ar gyfer pobl Gwynedd.

Ydi'r Cyngor wedi gwneud unrhyw beth arall?

Oherwydd bod bob un ohonom yn berchen ar o leiaf 5 nodwedd warchoddedig nid oes unrhyw ran o waith y Cyngor sydd ddim yn cyfrannu tuag at lesiant ar sail cydraddoldeb.

Ond mae dipyn o waith dydd i ddydd y Cyngor hefyd yn ymwneud â diwallu anghenion pobl hefo nodweddion gwarchoddedig penodol. Gweler isod enghreifftiau o'r hyn mae'r Cyngor, fel arfer mewn partneriaeth â mudiadau eraill, wedi ei wneud i hybu cyfleoedd cyfartal neu i hybu gwell dealltwriaeth rhwng pobl sydd â nodwedd benodol a phobl sydd ddim yn rhannu'r nodwedd yna.

Cynhaliwyd arddangosfa gan Merched Chwarel yn Storiel, Bangor, ym mis Mai. Mae eu gwaith wedi ei ddylanwadu gan chwareli gogledd Cymru ac yn archwilio presenoldeb gwirioneddol merched mewn amgylchedd lle roedd dynion yn teyrnasu. Bu sgysiau gan yr artistiaid fel rhan o'r arddangosfa. (Nodwedd warchoddedig: Rhyw – merched)

Bu rhai o ddisgyblion Ysgol Nefyn ar helpa wyau Pasg arbennig yng Nghartref Plas Hafan fel rhan o brosiect Pontio'r Cenedlaethau Cyngor Gwynedd a Phrifysgol Bangor. (Nodwedd warchoddedig: Oedran, hybu perthynas dda rhwng cenedlaethau)

Lansiodd Cyngor Gwynedd Bolisi Menopôs newydd ar gyfer staff ar Ddiwrnod Menopôs y Byd (18 Hydref). Gan fod mwy na dwy ran o dair o staff y Cyngor yn ferched, mae'n destun balchder i'r awdurdod fedru torri'r cwys newydd hwn . (Nodwedd warchoddedig: Rhyw – merched)

Cynhaliwyd Mabolgampau Cartrefi Preswyl Cyngor Gwynedd ar y cyd gyda DementiaGo ym mis Hydref. Roedd timau, oedd yn cynnwys staff a phreswylwyr o ardaloedd Arfon, Dwyfor a Meirionnydd, yn cymryd rhan mewn nifer o gampau gan gynnwys Boccia, sgitls a cherdded yn ystod yr wythnos.

Bu wyth aelod o'r grŵp Ffrindiau Penygroes yn cydweithio â rhai o blant blwyddyn 4 Ysgol Bro Lleo yn ystod yr haf mewn ymgyrch i waredu sbwriel ac i

dynnu sylw at y broblem yma yn y gymuned. (Nodwedd warchoddedig - Oedran, hybu perthynas dda rhwng y cenedlaethau)

Cychwynnwyd Cynllun 'Be nawn ni heddiw' yn Nyffryn Nantlle i gynnal gweithgareddau amrywiol gyda phwyslais ar bobl sy'n ei chael yn anodd mynd allan o'r tŷ. Mae bws 'O Ddrws i Ddrws' yn cludo'r trigolion i ac o'r gweithgaredd. Golyga'r nawdd ariannol gan 'Gronfa Gofal Integredig' Cyngor Gwynedd mai cost isel sydd i'r unigolyn. Mae cwmni Cymydrmaen cyf yn rhedeg cynllun llwyddiannus tebyg ym Mhen Llŷn. (Nodwedd warchoddedig: Oedran - pobl hŷn, Anabledd, hybu perthynas dda o fewn cymdeithas)

Lansiodd Gyngor Gwynedd lyfryn 'Edrych ar ôl rhywun?' yng Nghynhadledd Flynyddol Pobl Hŷn Gwynedd ym mis Tachwedd. Mae'n dwyn ynghyd wybodaeth ddefnyddiol a manylion am y gwasanaethau a'r cefnogaeth sydd ar gael i ofalwyr. Y bwriad yw helpu gofalwyr i ymdopi â'u cyfrifoldebau ac mae'n cynnwys ystod o wybodaeth ddefnyddiol (Nodwedd warchoddedig: Oedran – pobl hŷn, Anabledd - gofalwyr)

Rhoddodd rhai o weithwyr ieuenctid Gwynedd a staff Byw'n Iach gymorth i Glwb Cymunedol Bermo i gynnal noson bingo llwyddiannus, gyda help y PCSO a busnesau lleol. Casglwyd dros £835 tuag at 'Josh's Lighthouse Project' sy'n codi ymwybyddiaeth am hunan-niwed a hunanladdiad ymysg pobl ifanc. Roedd teulu Josh yno ar y noson i gefnogi'r digwyddiad. Mae Banc Barclays yn cyfrannu swm cyfatebol ac am ei roddi i'r elusen Mind Gwynedd a Môn, sy'n hybu gwell iechyd meddwl a lles i bawb. Yn ogystal â hyn, rhoddodd siawns i'r rhai oedd yn trefnu cwblhau achrediad Agored Cymru mewn Gwaith Tîm. (Nodwedd warchoddedig: Oedran - pobl ifanc)

Ym mis Tachwedd agorwyd siop Galwch Acw, Caernarfon, gan y Gwasanaeth Anabledd Dysgu. Mae'n cyfuno cyfleoedd gwaith a hyfforddiant i oedolion ag anableddau dysgu gyda neges am bwysigrwydd byw cynaliadwy. Mae'n gwerthu nwyddau wedi eu huwch-gylchu a'u gwneud â llaw.

Bwriedir hefyd i ddatblygu canolfan gymunedol i helpu lleihau unigrwydd o fewn y gymdeithas. Dewiswyd Galwch Acw i gymryd rhan yn rhaglen S4C, Prosiect Pum Mil. Rhoddodd y cwmni teledu gyllideb o £5,000 i gan ffilmio'r bobl tu ôl i'r fenter, a lluo o wirfoddolwyr, wrth iddynt adnewyddu'r siop. (Nodwedd warchoddedig - anabledd)

I gyfarch cynnydd enfawr o 575% mewn achosion o ddigartrefedd dros yr 20 mlynedd diwethaf mae'r Gwasanaethau Ieuenctid wedi comisiynu GISDA i geisio cyrraedd pobl ifanc cyn iddynt ddod yn ddigartref. Bydd oedolion ifanc 16-24 oed yn cael mynediad i sesiynau rhyngweithiol mewn ysgolion, a phrosiectau ieuenctid a chymunedol. Bydd y sesiynau'n rhoi cipolwg ar realiti llym bywyd fel person digartref, y rhesymau pam fod pobl yn ddigartref, a rhai o'r sgiliau bywyd sydd eu hangen arnynt, fel sut i fyw ar gyllideb. Y nod yw codi ymwybyddiaeth o'r gefnogaeth sydd ar gael i'r rhai sydd mewn argyfwng, mewn ymgais i annog pobl ifanc i ofyn am help yn gynharach. (Nodwedd warchoddedig: Oedran - pobl ifanc)

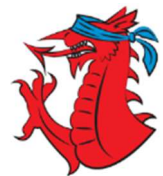
Mae'r Cyngor wedi gwneud gwaith uwchraddio gwerth £120,000 ym Mhlas Hedd, Bangor. Mae rhan o'r cartref wedi'i addasu i greu uned addas i ddarparu cymorth arbenigol ar gyfer hyd at 7 o bobl gyda dementia. Mae'n cynnwys 'ystafell seibiant' sy'n golygu y gall defnyddwyr ddod i mewn am hyd at bythefnos i'w teuluoedd gael seibiant. Bydd Uned Aber yn sicrhau darpariaeth bwrpasol ar gyfer pobl sy'n byw gyda dementia yn yr ardal a sicrhau gofal arbenigol mor agos â phosib at eu teuluoedd (Nodwedd warchoddedig: Anabledd)

Yn Chwefror 2020 bu Cwmni Theatr Frân Wen yn gweithio gyda'r bobl ifanc sydd wedi ail-gartrefu yng Ngwynedd o Syria. Thema'r digwyddiad oedd Fi di Fi ac roedd yn defnyddio'r celfyddydau i annog dealltwriaeth o bwysigrwydd lles. Darparodd y bobl ifanc ffilm fer oedd yn trafod rhai o'r pethau oedd yn bwysig iddynt hwy. (Nodweddion gwarchoddedig: Hil, Oedran)

Mae'r Cyngor wedi rhoi grant o £2000 i GISDA i ariannu Cydlynnydd i'w Clwb LHDT+ er mwyn sicrhau ei fod yn ffynnu. Mae'r grŵp yn rhoi siawns gwerthfawr i bobl ifanc Lesbiaidd, Hoyw, Ddeurywiol a Trawsrywiol i gyfarfod a chymdeithasu â phobl gyda meddylfryd tebyg. Yn ogystal mae'n gweithio gyda mentrau a sefydliadau lleol eraill i gynnig cyfleoedd mewn meysydd creadigol ac artistig. Mae'r gweithgareddau yma yn offeryn defnyddiol iawn i ymgynghori, yn fforwm da i rannu teimladau mewn ffordd artistig ac yn weithgareddau y mae'r aelodau yn cael llawer o fwynhad ohonynt. (Nodweddion gwarchoddedig: Cyfeiriadedd Rhywiol, Ailbennu Rhywedd)

Hybodd y Cyngor nifer o ddyddiau cenedlaethol neu ryngwladol e.e. Diwrnod Caethwasiaeth y Byd ar 18 Hydref.

Gwybodaeth bellach

Cwynion a Phryderon

Derbyniwyd 3 cwyn swyddogol yn ystod y flwyddyn.

- a) Cwyn gan deithiwr ynglŷn ag ymdriniaeth hiliaeth ynglŷn â chais cynllunio. Ymatebwyd gan esbonio nad oedd sail i'r gwyn.
- b) Cwyn gan ddefnyddiwr cadair olwyn ynglŷn â mynediad i ganolfan bleidleisio. Ymatebwyd gydag ymddiheuriad gan esbonio nad oedd y lleoliad arferol ar gael ac y byddai gwersi'n cael eu dysgu.
- c) Cwyn ar ran person dall ynglŷn â'r biniau'n cael eu gadael mewn lle gwahanol bob tro ar ôl eu gwagio. Ymddiheurwyd gan addo i fod yn fwy gofalus wrth adael y biniau.

Gwybodaeth Cydraddoldeb

Gweler atodiad 2 am y ffigyrau monitro staff Cyngor

Yn anffodus nid yw'r nifer o aelodau staff sydd wedi llenwi'r ffurflen newydd wedi cynyddu'n ddigonol. Mae ymgyrch i annog llenwi'r ffurflen yn rhan bwysig o Amcan 4 yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol newydd. Mae'n angenrheidiol cael cymaint o aelodau o staff a phosib i lenwi'r holiadur er mwyn gallu gweithredu'n addas ar unrhyw faterion sy'n codi.